

Správa CHKO vydala výjimky k ničení přírody v NPR Praděd a v dalších klenotech Jeseníků - organizace žádají vyhlášení Národního parku Jeseníky

Úterý 20. července 2021

V průběhu dubna až června 2021 vydala Správa CHKO Jeseníky sérii rozhodnutí, ve kterých povoluje výjimky na provádění tzv. intenzivních technologií za účelem asanace kůrovci napadených stromů na velké části území Národní přírodní rezervace (NPR) Praděd, NPR Králický Sněžník, NPR Rejvíz a NPR Šerák-Keprník. V praxi tak Správa umožnila nejen odkorňování kůrovcem napadených stromů nastojato, ale také destruktivní metody asanace formou kácení stromů, jejich odvětvení, manipulace a odkornění. V pásmech B a C Správa umožnila i použití jedovatých chemických postřiků na pokácené stromy a za určitých podmínek dokonce považuje použití jedů za šetrnou metodu asanace. Ekologické organizace se proti všem chybným rozhodnutím Správy odvolaly a požadují po ministerstvu neodkladné zrušení všech výjimek. Protože se dlouhodobě potvrzuje, že Správa CHKO Jeseníky nezvládá zajistit ochranu nejcennější přírody na Moravě, organizace žádají po MŽP obnovení prací na přípravě Národního parku Jeseníky, které probíhaly v letech 2009 – 2012 [1].

Zákon o ochraně přírody přitom použití intenzivních technologií zakazuje a zároveň stanovuje, že „využívání národní přírodní rezervace je možné jen v případě, že se jím uchová či zlepší dosavadní stav přírodního prostředí“ [2]. Národní přírodní rezervace jsou podle Zákona nejvyšší kategorií ochrany přírody, negativní lidské zásahy jsou zde zakázány, stejně tak pohyb lidí mimo stezky, sběr hub apod. Jde o klidová a mimořádná území, kde je ochrana přírody nadřazena jakékoliv jiné aktivitě.

Plošný rozsah udělených výjimek je u každé NPR jiný: v NPR Praděd, která patří mezi mezinárodně prestižní rezervace s evropsky výjimečnou přírodou, Správa CHKO **umožňuje použití intenzivních technologií na 46%** (765 hektarů) **plochy lesů NPR**, a to v různém rozsahu a intenzitě. Zatímco v tzv. pásmu B (24% plochy lesů NPR) umožňuje asanaci zejména formou odkornění stromů nastojato, v pásmu C (22%) povoluje destruktivní metody asanace formou kácení stromů, jejich odvětvení, manipulace a odkornění. Pásmo C přitom zahrnuje mimořádně hodnotná území, např. oblasti Divokého dolu, Česnekového dolu nebo Malého kotle.

Ještě horší je situace v NPR Králický Sněžník, kde Správa CHKO Jeseníky vyhlásila bezzásahovost na pouhých 5% lesů (tzv. pásmo A) a na zbývajících **95% povoluje použití intenzivních technologií** v různém rozsahu a intenzitě. Kácení přitom povoluje i na velké části území v tzv. pásmu B a destruktivní metody pak v pásmu C (plocha 945 hektarů - 57% lesů NPR Králický Sněžník).

Kuriózní je, že všechna rozhodnutí Správy CHKO jsou v rozporu s metodikou MŽP ČR „Postup asanace kůrovcem napadených porostů v CHKO a maloplošných chráněných územích“. Předpis totiž mj. určuje, že na území rezervací má být zpravidla většina plochy ponechána přirozenému vývoji ekosystému (tzv. pásmo A) a na menšině plochy se může povolit šetrná forma asanace aktivních kůrovcových stromů. Správa tak nerespektuje předpis ministerstva, který celostátně určuje pravidla pro postup

v kůrovcem napadených lesích CHKO a v rezervacích. Správa CHKO přitom na přípravě této metodiky aktivně spolupracovala, ovšem v praxi ji pak nerespektuje.

Správa CHKO dokonce zachází tak daleko, že v případě NPR Praděd a NPR Šerák-Keprník **uměle navyšuje plochu pásma A a vytváří fiktivní bezzásahovost. Do pásma A totiž zahrnuje i rozsáhlé oblasti vrcholových partií s porosty borovice kleče.** Správa tak vyhláší bezzásahovost v nepůvodních klečových porostech přímo v arкто-alpínské tundře, např. na celém hřebenu Vysoké hole nebo přímo na vrcholu Pradědu, ačkoliv v Plánu péče o NPR Praděd tyto plochy vyznačuje jako zásahové právě za účelem redukce kosodřeviny! Navíc, v arкто-alpínské tundře nebo v tzv. řídkolesí je řešení problematiky kůrovce zcela bezpředmětné.

Žadatelem o vydání výjimek na zásahy za účelem asanace kůrovci napadených stromů ve všech NPR jsou Lesy ČR, s.p. Situace je velmi vážná, protože udělené výjimky k ničení chráněné přírody platí až do 31. 12. 2023. Kůrovcová kalamita v Jeseníkách trvá již několik let a navzdory chladnému počasí postoupily kůrovcové těžby už během roku 2020 hluboko do vnitrozemí Hrubého Jeseníku. Ekologové proto varují, že NPR Praděd a další klenoty hor jsou reálně ohroženy poškozením v důsledku chybných rozhodnutí Správy CHKO.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že Správa CHKO Jeseníky při řešení kůrovcové kalamity selhává a je velmi vstřícná k zájmům lesníků a těžařů. V roce 2020 vydala sadu sedmi výjimek, ve kterých umožňuje holoseče a další zákonem zakázané činnosti (intenzivní technologie) v přísně chráněných 1. a 2. zónách v oblasti Medvědí hornatiny, masivu Vozky, údolí Hučivé a Divoké Desné. Nyní Správa CHKO vydala sérii nových výjimek na povolení kácení v nejcennějších národních přírodních rezervacích a tím překročila hranici možných limitů.

Správa CHKO a Agentura ochrany a přírody a krajiny ČR ochranu nejcennější přírody Jeseníků dlouhodobě nezvládají a jako jediné vhodné řešení se tak ukazuje vyhlášení Národního parku Jeseníky. **Ekologické organizace požadují, aby MŽP ČR obnovilo práce na přípravě Národního parku Jeseníky, které probíhaly v letech 2009 – 2012** [1] a postupně realizovalo kroky vedoucí k trvalému zajištění ochrany nejcennější přírody na Moravě. **Do té doby je důležité, aby na 30% plochy CHKO Jeseníky (1. a 2. zóny) byl respektován zákon o ochraně přírody.** Ekologové konkrétně požadují **ponechat nejcennějších 10% území** (rezervace, 1. zóny, nehospodářské lesy) **pro přirozený vývoj divoké přírody bez lidských zásahů. Na zbývajících 20% území CHKO** (2. zóny a většinou nehospodářské lesy) pak **souhlasí s ekologicky citlivými zásahy proti kůrovci**, bez vzniku velkých holin a bez použití jedů. Na zbývajících 70 % plochy CHKO je ale další osud přírody hor zejména v rukou lesníků.

Fotografie (ZDROJ: archiv Společnosti přátel Jeseníků) najdete zde: <https://www.uschovna.cz/zasilka/NRJ7MFL29PS372F5-TYW>

Ondřej Bačík, předseda Společnosti přátel Jeseníků, řekl:

„Správa CHKO bohužel rezignovala na svou klíčovou funkci. Nejen, že loni vydala sadu výjimek k ničení 1. a 2. zón, ale letos překročila přijatelné hranice a vydala výjimky k ničení nejcennější přírody na Moravě v národních přírodních rezervacích. Správa vychází vstříc lesníkům a těžařům a dokonce přitom ani nerespektuje pravidla nastavená ministerstvem v metodickém pokynu. Správa CHKO si určuje své vlastní postupy a umožňuje ničení chráněné přírody Jeseníků.

Situace je opravdu vážná. Žádáme proto Ministerstvo životního prostředí, aby obnovilo přípravné práce k postupnému vyhlášení Národního parku Jeseníky a do budoucna tak zajistilo důstojnou a trvalou ochranu nejcennější přírody na Moravě.“

Prof. Ing. Miroslav Svoboda, Ph.D., vedoucí Katedry ekologie lesa Fakulty lesnicko-dřevařské České zemědělské univerzity, řekl:

„Národní přírodní rezervace představují v ČR nejvyšší stupeň ochrany přírody. Jejich cílem je primárně ochrana druhové rozmanitosti a divoké přírody. Jejich celková rozloha je méně než 0,5 % rozlohy ČR. Z tohoto důvodu by jakékoliv destruktivní zásahy měly být v těchto lokalitách vyloučeny. V souvislosti s kůrovcovou kalamitou je celá řada NPR v ČR ohrožena destruktivními zásahy (viz kauza NPR Břehyně-Pecopala nebo NPR Boubín). Podobně jako v případech jiných NPR, i v Jeseníkách hrozí v rámci povolených zásahů proti kůrovci s použitím intenzivních technologií nevratné poškození přírody.“

Ivo Dokoupil, koordinátor Hnutí DUHA Jeseníky, řekl:

„V CHKO jsme opět svědky situace, kdy orgán státní správy, který má na základě platných zákonů hájit ochranu přírody, tak nečiní, a namísto toho patrně hájí a prosazuje jiné zájmy. To je nepřijatelné, stejně tak jako zásahy v rezervacích. Pozornost je potřeba zaměřit na smysluplné kroky na území 2. a 3. zón. Apelujeme také na lesníky, aby dodržovali lesní zákon a ve 2. a 3. zónách včas likvidovali začínající ohniska kůrovce a nenechávali jej vylítávat a množit. Národní park Jeseníky je nejlepší řešení pro centrální území CHKO Jeseníky“

Kontakty:

Ondřej Bačík, předseda Společnosti přátel Jeseníků, 604 631 563,

ondrej.bacik@centrum.cz

Ivo Dokoupil, koordinátor Hnutí DUHA Jeseníky, 777 787 927

ivo.dokoupil@tiscali.cz

Prof. Ing. Miroslav Svoboda, Ph.D., vedoucí Katedry ekologie lesa Fakulty lesnicko-dřevařské České zemědělské univerzity, svobodam@fld.czu.cz, 731 064 650

Poznámky:

[1] Přípravu Národního parku Jeseníky projednávalo v letech 2009 – 2012 v Jeseníkách několik delegací MŽP ČR a také zástupci Poslanecké sněmovny ČR. Návrh NPJ byl připraven na základě studie, kterou si MŽP nechalo zpracovat. V roce 2011 zřídilo MŽP k tématu pracovní skupinu tvořenou zástupci obcí, ekologických organizací i lesníků, v rámci které byl připraven Rámcový plán péče o NPJ s konkrétními informacemi. V letech 2009 – 2011 také probíhala veřejná kampaň na podporu NPJ, v rámci které záměr NPJ podpořilo formou listinné petice 15 500 lidí, řada místních podnikatelů, osobností, Klub českých turistů a další. V roce 2010 se konaly také velké veřejné besedy za účasti všech stran v Šumperku, Jeseníku a v Rýmařově. Podrobné informace k záměru NPJ:

<https://www.npjeseniky.info/narodni-park-jeseniky/zakladni-informace/>

[2] Ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny zakazuje hospodařit způsobem vyžadujícím intenzivní technologie na území NPR. Dále ustanovení § 28 odst. 2 Zákona stanovuje, že „využívání národní přírodní rezervace možné jen v případě, že se jím uchová či zlepší dosavadní stav přírodního prostředí“.

[3] Příklady dalších případů ohrožení NPR v důsledku chybných rozhodnutí o výjimkách:

NPR Břehyně-Pecopala

<https://www.irozhlaz.cz/veda-technologie/priroda/narodni-prirodni-rezervace-brehyne-pecopala-kaceni-ministerstvo-zivotniho-1904180700-pj>

NPR Boubín

<https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/vedci-pokus-o-zastaveni-kurovcove-gradace-kacenim-v-npr-boubin-znici-rezervaci-ale-lesy-v-okoli-nezachrani>